

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj/057-97/2011.

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa az **ORION Lux Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság** (Budapest) – korábbi elnevezése: 1ST 2011 Pénzügyi Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (Budapest) – eljárás alá vont vállalkozás ellen fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának feltételezett megsértése miatt indult eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy az ORION Lux Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság 2011. március 7. és 2011. június 28. között a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos, nyomtatott sajtóban megjelent reklámjaival a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott.

A fentiekre tekintettel az eljáró versenytanács az ORION Lux Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság számára megtiltja a jogsértő magatartás további folytatását, a jelen határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül.

Az eljáró versenytanács emellett kötelezi az ORION Lux Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaságot **3.427.400,- Ft** – azaz Hárommillió négyszázhuszonnégyezer-négyszáz forint – összegű versenyfelügyeleti bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételei számlája javára köteles megfizetni, a közlemény rovatban feltüntetve az eljárás alá vont nevét, a versenyfelügyeleti eljárás számát és a befizetés jogcímét (bírság).

Ha a kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótléket köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Törvényszéknek címzett, de a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsánál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A Fővárosi Törvényszék a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevelében terjesztheti elő.

Indokolás

I.

Az eljárás megindításának körülményei, tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) a 2011. július 14-én kelt Vj/057/2011. számú végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított az ORION Lux Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság, akkori elnevezésén IST 2011 Pénzügyi Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: eljárás alá vont) ellen, mivel észlelte, hogy az eljárás alá vont által kezelt, működtetett fogyasztói csoportokat népszerűsítő kereskedelmi gyakorlatok a fogyasztók részére valószínűsíthetően nem vagy nem egyértelműen adnak információt a fogyasztói csoportok azon lényeges tulajdonságairól, amelyek alapján a fogyasztók számára egyértelműen érzékelhető lenne, hogy milyen konstrukcióról van szó. Így többek között a vásárlói jog gyakorlásának tartalmáról és bizonytalan idejéről, a kockázati tényezőről, a megszerezhető termékek jellegéről, a fogyasztói csoportban történő részvétel költségeiről adott tájékoztatások tekinthetők kifogásolhatónak. Előbbiek révén az ügyfél annak reményében kívánhat szerződést kötni a fogyasztói csoport szervezőjével, hogy hamarosan pénzhez jut.
2. A fenti magatartással az eljárás alá vont a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdésében előírt tilalmat.
3. A Vj/057-001/2011. számú végzés alapján a versenyfelügyeleti eljárás a 2010. december 6. és 2011. július 14. közötti, az eljárás alá vont által kezelt, működtetett fogyasztói csoportokkal kapcsolatos teljes tájékoztatási gyakorlatra kiterjed.
4. Az eljáró versenytanács a Vj-57-96/2011. számú végzésével az eljárás alá vont által a fogyasztói csoportokkal összefüggésben a szerződéskötéshez kapcsolódóan nyújtott tájékoztatásokra vonatkozó részében a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvénynek (a továbbiakban: Tpv.) 72. §-a (1) bekezdésének a) pontjára tekintettel az eljárás megszüntetéséről döntött.

II.

Az eljárás alá vont

5. A cégjegyzékbe 2010. december 6-án bejegyzett eljárás alá vont fogyasztói csoportok szervezésével, működtetésével foglalkozik. A Vj-57-082/2011. sz. beadványában szolgáltatott adatok alapján az eljárás alá vont 2011. évi nettó árbevétele 34.274.000 Ft.¹ A Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat rendszerének adatai alapján² az eljárás alá vont vállalkozás neve és székhelye 2012. július 4-i bejegyzéssel, 2012. június 15-i hatállyal megváltozott. Az eljárás alá vont vállalkozás korábbi elnevezése: IST 2011 Pénzügyi Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság; korábbi székhelye: 1064 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 19/B. fsz. 1/1. Az eljárás alá vont vállalkozás új elnevezése: ORION Lux Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság; székhelye: 1136 Budapest, Hegedűs Gyula u. 49-51. fszt. 1-4a.

¹ Egyezően a Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat rendszerének adataival (Vj/057-95/2011. sz. irat)

² Vj/057-92/2011. sz. irat

III.

A fogyasztói csoport

6. A fogyasztói csoport
 - egy olyan önkéntes, ideiglenes vásárlási társulás, amely
 - speciális előtakarékosági formát kombinál
 - részletre történő vásárlással, és amely
 - szerencseelemet is tartalmaz, s amelyet
 - azzal a céllal hoznak létre, hogy meghatározott áruk (ingó vagy ingatlan dolog) tulajdonjogát az adott csoport egyes tagjai a csoport segítségével megszerezzék.
7. A csoport tagjai vállalják, hogy meghatározott ideig meghatározott összeget fizetnek be havonta abból a célból, hogy a megvásárolni kívánt dologra vonatkozó vásárlási jogot szerezzenek. A fogyasztói csoportokban való vásárlási forma ugyanakkor a hagyományos részletvásárlástól eltérő feltételeket teremt, így például az áruhoz jutás nem az első részlet megfizetésével egyidejűleg történik meg.
8. A szervező által rendszeresen megrendezett közgyűléseken megtartott sorsolásokon és/vagy ún. előtörlesztés vállalása következtében dől el (ez utóbbi esetben annak alapján, hogy melyik tag vállalja a legtöbb még hátralévő részlet esedékesség előtti megfizetését), hogy a csoport résztvevői közül az adott alkalommal kik jutnak hozzá a vásárlási joghoz (kiket illet meg a kedvezményezetti minőség), mely tagok számára nyílik meg a lehetősége annak, hogy megvásárolják a meghatározott ingóságot vagy ingatlant.
9. A futamidő végén, az összes törlesztő részlet hiánytalan teljesítése esetén az a fogyasztó is hozzájuthat (adott esetben akár 5-25 év múlva) a vásárlási joghoz, akit a futamidő alatt nem sorsoltak ki, illetve akinek anyagi forrásai nem tették lehetővé, hogy előtörlesztést vállaljon (azon fogyasztók esetében, akik a futamidő legelején jutnak a vásárlási joghoz, az előtakarékosági jelleg háttérbe szorul és a részletfizetési jelleg dominál).
10. A fogyasztói csoportok működésének lényeges tulajdonsága a szerencseelem, amely nemcsak a sorsolással, hanem az előtörlesztés vállalásának lehetőségével összefüggésben is megmutatkozik, mivel a csoporttag előtt nem ismert és általa nem befolyásolható a többi csoporttag előtörlesztés-vállalási hajlandósága, nem tudható előre, hogy a vásárlói joghoz jutáshoz hány havi törlesztőrészlet felajánlása szükséges. Az előtörlesztés-vállalás lehetősége tehát olyan helyzetbe hozza a csoporttagokat egymással szemben, hogy kedvezményezettként történő mielőbbi kiválasztásuk érdekében versenyezniük kell, ami a kevésbé fizetőképes csoporttag előre nem ismert, kiszámíthatatlan hátrасorolásával járhat.
11. Kiemelendő, hogy ha a fogyasztó magasabb szerződéses értéket köt ki (az általa megszerezni tervezett dolog vételárát több millió forintban határozza meg), akkor több szerződéses pozícióval (több tagsággal, szerződéssel) kell rendelkeznie, s így az általa kívánt összeghez csak akkor juthat hozzá, ha mindegyik szerződéses pozícióra egyszerre sorsolják ki, vagy mindegyik csoportban ő ajánlja fel a legnagyobb törlesztőrészletet.
12. A fentiek egyben azt is eredményezik, hogy a fogyasztó bizonytalanságban van abban a vonatkozásban, hogy mikor jut a vásárlási joghoz, s ezáltal a fogyasztói csoportba történő belépéskor megszerezni kívánt áruhoz.

13. A fogyasztói csoportok szervezését, működését a vizsgált időszakban külön speciális jogszabály nem szabályozta.
14. A fogyasztói csoportok szervezőivel történő kapcsolatfelvétel kezdeményezése reklámokon, ügynöki hálózaton keresztül valósul meg. A fogyasztói csoportok szervezését az elmúlt években jellemzően széleskörű és intenzív reklámozás kísérte. A nyomtatott sajtóban a reklámok reklámújságokban, nagyobb példányszámú ingyenes vagy jellemzően szórakoztató napilapokban, körzeti magazinokban jelentek meg, olyanokban, ahol számos termék és szolgáltatás apróhirdetése mellett hitelközvetítők vagy más pénzügyi termékek hirdetései is megtalálhatóak.
15. A pénzügyi válság kitörése óta egyre magasabb a Központi Hitelinformációs Rendszer (a továbbiakban: KHR, ismertebb nevén: BAR-lista) alrendszerében – különösen a lakossági alrendszerben – nyilvántartott fennálló mulasztások, tartozások száma³, és (részben ezáltal) azon személyek száma, akik bankoktól, hitelintézetektől, illetve pénzügyi vállalkozásoktól további hitelre nem számíthatnak. A fogyasztói csoportokat szervező cégek elsősorban ezeket a pénzügyileg sérülékeny fogyasztókat célozzák meg hirdeteikkel.
16. A termék (vásárlási jog megszerzése fogyasztói csoport tagjaként) célcsoportja elsődlegesen tehát az a fogyasztói réteg, amely valamilyen objektív oknál fogva nem tud banki hitelt vagy egyéb pénzügyi terméket igénybe venni, az ún. BAR-listások, azok, akiknek a jövedelmi szerkezete nem teszi lehetővé, hogy a bankok által kért feltételeknek megfeleljenek (nyugdíjasok, alacsony jövedelemmel bejelentett egyéni vállalkozók stb.), nem rendelkeznek a hitelfelvételhez szükséges önerővel, nem rendelkeznek a jelzáloghitel felvételéhez szükséges terhelhető ingatlannal, nem tudnak kezest, adóstarsat állítani stb.

IV.

Az eljárás alá vont által szervezett fogyasztói csoportok jellemzői

17. A Cégnylvántartás adatai szerint a társaság tevékenységi körei között 2011. január 5-étől kezdődően szerepel a máshová nem sorolt egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás és az egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység. Az eljárás alá vont által alkalmazott Általános Szerződési Feltételekben (a továbbiakban: ÁSZF)⁴ és az egyéb, fogyasztóknak átadandó dokumentumokban foglaltak alapján az eljárás alá vont által szervezett és működtetett fogyasztói csoportok jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze.
18. Az ÁSZF értelmében az eljárás alá vont vásárló, valamint különféle vállalkozási jellegű szolgáltatásokat igénybe vevő csoportok szervezését végzi, részletfizetési ellenszolgáltatás elősegítése céljából. A fogyasztói csoport tagjává váló személy (mint megbízó) és az eljárás alá vont (mint megbízott) közötti megbízási szerződés és az ÁSZF alapján a megbízott kötelezi magát arra, hogy a szerződés tárgyának eladója, szolgáltatója, valamint a megbízó között létrejövő adásvételi, szolgáltatási szerződés megkötésének feltételeit megteremti oly módon, hogy az arra vonatkozó szerződés megköthető legyen, és a megbízó a szerződés tárgyát a megbízási szerződésben meghatározott számú részlet megfizetése mellett tulajdonként megszerezhesse. A megbízás tárgya a szerződés tárgyát képező dolog, szolgáltatás „részletfizetési” megszerzésének elősegítése fogyasztói csoportok szervezése útján.

³ <http://www.bisz.hu/khr>

⁴ Vj/057-011/2011. sz. irat 2.sz. melléklet

19. A megbízott szerződéses feladatát több megbízóval együttműködve, belőlük mint résztvevőkből csoportot szervezve látja el. A csoport természetes és/vagy jogi személyekből állhat, tagjai az eljárás alá vonttal egyenként állnak szerződéses jogviszonyban.
20. A fogyasztói csoportot szervező megbízott a csoportba belépő személyek által befizetett díjelőlegekből a csoport részére elkülönített pénzügyi alapot képez. A tagok havonta egy meghatározott összeg fizetésére vállalnak kötelezettséget, amely két részből tevődik össze:
- a dolog, illetve szolgáltatás aktualizált vételára, díja elosztva a csoport működési hónapjainak számával, ez az ún. nettó havi törlesztés (ezek a befizetések képezik a csoport közös alapját),
 - a szerződés szerint fennmaradó megbízási díj elosztva ugyancsak a csoport működési hónapjainak számával (a megbízási díj nem része a közös alapnak, a megbízottat illeti szerződéses kötelezettségeinek teljesítéséért, és a havi részletfizetések időpontjában, a részletek arányában esedékes). A megbízási díj a megbízottat akkor is megilleti, ha a megbízó többhavi részletet előre kifizet.
21. A fentiekén túl a tagok szerződéskötéskor regisztrációs díjat is fizetnek az eljárás alá vontnak. A regisztrációs díj a megbízott bevételeit képezi.
22. A megszerzendő dologhoz, szolgáltatáshoz tartozó vásárlói jog megszerzése ún. elbíráláson történik, amelynek havonta történő lebonyolításáról a fogyasztói csoport szervezője gondoskodik. A megbízott meghatározza, hogy a közös alap alapján hány vásárlói jog átadására nyílik lehetőség az adott elbíráláson. Az ily módon meghatározott számú vásárlói jog átadására vonatkozóan a kijelölés az ÁSZF (és az eljárás alá vont által a fogyasztóknak átadott „Tájékoztató”⁵) szerint előtörlesztés vállalása útján történik.
23. Az ÁSZF rendelkezései szerint az előtörlesztés vállalása nem árverseny, hanem a törlesztő-részletek esedékesség előtt történő befizetésére vonatkozó felajánlás, melynek alapján az előtörlesztés-vállalási eljárás során az lesz a nyertes, aki az adott havi elbíráláson a legtöbb aktuális havi részlet esedékesség előtti befizetését ígéri és teljesíti. Az előtörlesztés-vállalás azon aktuális havi törlesztő-részletek számát jelöli, amelyek befizetésére a megbízó a jog elnyerése után kötelezettséget vállal. Az ÁSZF rendelkezései szerint a megbízó a jog elnyerése napjától számított 3 munkanapon belül köteles az előtörlesztés vállalás alapján meghatározott összeget a központi pénztárba befizetni. Több azonos mértékű előtörlesztés-vállalás esetén a sorrend kijelölésének módjáról a megbízott jogosult dönteni. Amennyiben az előtörlesztés-vállalás útján juttatandó vásárlói jog átadásához a közös alap nagysága nem elégséges, a megbízott belátása szerint kiértékelheti az előtörlesztés-vállalást.
24. A megbízott az előtörlesztés befizetésével kapcsolatban kedvezményt adhat, de a csoport részére elkülönített pénzügyi alap nem sérülhet. A nyertes megbízó törlesztési időtartama az előtörlesztés-vállalás mértékével lerövidül. Az előtörlesztés-vállalási szelvény szerint a csoporttag kijelenti, hogy az előtörlesztésként felajánlott összeget a vásárlói jog átvétele előtt megfizeti az eljárás alá vont részére, vagy csökkentett vásárlói jogot tud átvenni. Ez utóbbi a gyakorlatban azt jelenti, hogy a fogyasztó részéről ténylegesen nem történik befizetés, hanem lemond az igényelt összeg egy részéről annak érdekében, hogy hamarabb hozzájusson a fennmaradó összeghez.
25. A tagokat a szerződés keltétől számított 30 napig, de legfeljebb a soron következő elbírálás napjáig indoklás nélküli elállási jog illeti meg. Az ÁSZF megfogalmazása

⁵ Vj-57-011/2011. sz. irat 6. sz. melléklet

szerint az elállás a szerződést felbontja, és a megbízott a regisztrációs díj 10.000 Ft + ÁFA-n felüli részét a megbízónak az elállástól számított 90 napon belül visszatéríti. Az ÁSZF alapján a megbízó tudomásul veszi, hogy amennyiben a soron következő elbíráláson részt vesz, úgy számára az elállás lehetősége megszűnik.

26. Az ÁSZF alapján a részletfizetési kötelezettségeit maradéktalanul teljesítő megbízó a vásárlói jog átvétele előtt a megbízási szerződést felmondhatja. A felmondás, elállás jogkövetkezménye, hogy a befizetett vételár, előleg a megbízási díj levonásával a megbízó részére kamatmentesen a futamidő végén kerül visszafizetésre.
27. Az ÁSZF alapján a megbízó tudomásul veszi, hogy ha még nem vette át a vásárlói jogot, és egymást követő két hónap törlesztő-részletével késedelembe esik, akkor a csoportból automatikusan „kizárattatik”, a felmondás, illetve elállás esetére irányadó jogkövetkezmények mellett. Kizárás esetén a futamidő végén kifizetendő összegből kártérítésként a megbízottat megilleti a szerződés szerinti megbízási díj. Felmondás, illetve kizárás esetén a regisztrációs díj nem kerül visszatérítésre.
28. Az eljárás alá vont ügyvezetője ügyfélkénti meghallgatása során előadta⁶, hogy:
 - három fogyasztói csoportot működtet, összesen 135⁷ taggal,
 - minden hónapban van néhány ügyfél, aki 30 napon belül felmondja a szerződést és a regisztrációs díjat visszakapja. A legutóbbi hónapban 4-5 ügyfél mondta fel 30 napon belül a szerződést.
 - A panaszok kapcsán az ügyvezető ismertette, hogy kb. heti 5-6 levél érkezik, melyeket írásban megválaszolnak. Álláspontja szerint a panaszok arra vezethetők vissza, hogy sokan félreértik a rendszer működését, azt gondolják, hogy a szerződés megkötését követően azonnal hozzájutnak a pénzhez.
 - Az ügyvezető ismertette, hogy a beérkezett előtörlesztés-vállalásokat az ügyvezető bírálja el. Az ügyvezető ennek kapcsán előadta, hogy általában minden hónapban lehetőség van minden csoportban kifizetésre. Főleg a társaság indulásakor fordult elő, hogy a közös alap összege nem tette lehetővé az adott hónapban a kifizetést.
29. Az eljárásban beszerzett megbízási szerződések⁸ alapján az alábbi adatok ismertek:
 - szerződéses érték: 1.500.000 Ft, megbízási díj: 45% + ÁFA, egyszeri regisztrációs díj: 4% + ÁFA, csoport fennállásának időtartama: 15 év;
 - szerződéses érték: 1.000.000 Ft, megbízási díj: 45% + ÁFA, egyszeri regisztrációs díj: 4% + ÁFA, csoport fennállásának időtartama: 15 év.

Az eljárás alá vont ügyvezetőjének nyilatkozatából⁹ ismert továbbá, hogy az eljárás alá vont 5 és 25 éves időtartamú fogyasztói csoportokat is működtet.

V.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat

30. A Vj/057/2011. számú végzés alapján az eljárás alá vont fogyasztói csoportokkal kapcsolatos teljes tájékoztatási gyakorlatára kiterjedt a vizsgálat. Tekintettel arra, hogy az eljáró versenytanács az eljárást a szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatásokra

⁶ Vj-057-75/2011.sz. irat

⁷ A csoportok pontos létszámát az eljárás alá vont a Vj-057-78/2011. sz. adatszolgáltatásában közölte

⁸ Vj/057-011/2011. sz. irat 2.sz. és 3. sz. mellékletek

⁹ Vj-057-78/2011. sz. irat

vonatkozó részében megszüntette (ld. 4. pont), a szerződéskötéshez kapcsolódó, kereskedelmi gyakorlat részét képező írásos dokumentumok (Megbízási szerződés¹⁰, Tájékoztató¹¹, Általános szerződési feltételek¹², Előtörlesztést vállaló szelvény¹³) és szóbeli tájékoztatás részletes ismertetésétől az eljáró versenytanács eltekint, jelen határozatban a nyomtatott sajtóban megjelent hirdetések útján megvalósított kereskedelmi gyakorlatot értékeli.

Reklámok, nyomtatott sajtóban megjelent hirdetések

31. Az eljárás alá vont az eljárással érintett fogyasztói csoportokat szervező tevékenység népszerűsítése céljából rendszeresen jelentetett meg hirdetéseket a nyomtatott sajtóban a vizsgált időszakban. Ezek tekintetében a Twoforone 2010 Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Twoforone Kft.) rendelte meg a hirdetéseket, a kiadókkal való kapcsolattartást egy magánszemély S. K. intézte. A két vállalkozás közötti kapcsolat 2011 augusztusáig tartott, az eljárás alá vontnak jelenleg is jelennek meg hirdetési, de azokat már a saját nevében rendeli meg, már nem a Twoforone Kft. intézi¹⁴.
32. A versenyfelügyeleti eljárás során ismertté vált, hogy a Twoforone Kft. az eljárás alá vont mellett egy másik fogyasztói csoportokat szervező vállalkozás, az Euromobilien Hungary Pénzügyi Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság „végelszámolás alatt”¹⁵ (a továbbiakban: Euromobilien Kft.) hirdetéseinek megrendelésében is közreműködik, az együttműködés tartalmára vonatkozóan azonban nem áll rendelkezésre írásos szerződési dokumentáció. S. K. tanúkénti meghallgatásán¹⁶ előadta, hogy a Twoforone Kft. reklámtevékenységgel foglalkozó cég, mellyel ő személy szerint „jogilag nem áll kapcsolatban (...), csak szóbeli megállapodása van a társasággal”. E körben feladatként a Twoforone Kft. és az eljárás alá vont, valamint a hirdetést megjelentető újságok közötti kapcsolattartást (megrendelések, e-mailek továbbítása a hirdető cégek és az újságok között) jelölte meg. S. K. ismertette továbbá, hogy korábban és a tanúmeghallgatása időpontjában is az Euromobilien Kft. üzletkötője volt. Elmondása szerint a Twoforone Kft. kapcsolattartója arra tekintettel lett, hogy az Euromobilien Kft. nevében eljárva már magas kedvezményeket ért el az újságoknál.
33. Mivel az eljárás alá vont, illetve a Twoforone Kft. nem szolgáltatott adatot arra vonatkozóan, hogy hirdetéseik mely sajtóorgánumokban, mikor, milyen tartalommal jelentek meg, a GVH a kiadók megkeresésével szerzett információkat ezzel kapcsolatban. A hirdetésekben azonban a fogyasztói csoportot szervező cég neve nem szerepel, a hirdetések megjelenítése a vizsgált időszak folyamán változ(hat)ott, és a hirdetések megrendelését 2011 augusztusától már nem a Twoforone Kft., hanem az eljárás alá vont végezte, így a Versenytanács a rendelkezésre álló adatok alapján az alábbiak szerint állapította meg azt, hogy mely hirdetések köthetők a jelen eljárás tárgyához:
 - Az eljárás alá vont által – a Twoforone Kft, illetve S. K. közreműködésével - megrendelt hirdetések a kiadók adatszolgáltatásai alapján,¹⁷

¹⁰ Vj/057-011/2011. sz. irat 3.sz. melléklet

¹¹ Vj-57-011/2011. sz. irat 6. sz. melléklet

¹² Vj/057-011/2011. sz. irat 2.sz. melléklet

¹³ Vj/057-078/2011. sz. irat

¹⁴ Vj/057-075/2011. sz. irat

¹⁵ Az Euromobilien Kft. kereskedelmi gyakorlatát a GVH a Vj/071/2011. számon indított versenyfelügyeleti eljárásban vizsgálta.

¹⁶ Vj/057-079/2011. sz. irat

¹⁷ Vj/057-013/2011., Vj/057-019/2011., Vj/057-065/2011. sz. iratok

- a kiadók nyilatkozatai¹⁸, az eljárás alá vont ügyfélkénti meghallgatásán elhangzottak¹⁹ és S. K. tanúvallomása²⁰ a Twoforone Kft. által megrendelt reklámok „mögötti” hirdető személyéről,
- a hirdetésekben szereplő telefonszámok előfizetőiről rendelkezésre álló információk,²¹
- a hirdetések szövegének, illetve a hirdetésekben szereplő címeknek és telefonszámoknak az egyezősége.

34. A fentiek mentén a rendelkezésre álló adatok szerint a 2010. december 6. és 2011. július 14. közötti vizsgált időszakban az eljárás alá vont által szervezett fogyasztói csoportok népszerűsítésére az alábbiak szerint jelentek meg hirdetések:

Kiadó	A kiadvány címe, ahol a hirdetés megjelent	A hirdetést megrendelő cég neve	Lap jellege	Hirdetés megjelenésének dátuma
MTG Metro Gratis Kft.	Metropol, Budapesti és vidéki kiadás	Twoforone 2010 Kft.	Ingyenes közéleti-politikai napilap	2011. március: 15 alkalommal
				2011. április: 16 alkalommal
				2011. május: 17 alkalommal
				2011. június: 14 alkalommal
				Összesen
Híd Rádió Zrt. ²²	Bors	Twoforone 2010 Kft.	Szórakoztató napilap	2011. március: 8 alkalommal
				2011. április: 7 alkalommal
				2011. május: 9 alkalommal
				2011. június: 1 alkalommal
				Összesen:
Mindösszesen:				87 alkalommal

35. A kiadók adatszolgáltatásaiból²³ ismertek a reklámok megjelenítésével kapcsolatban felmerült költségek.

36. A nyomtatott sajtóban megjelent reklámok az alábbiakat tartalmazták:

a) *Ha segítségre van szüksége*

1.000.000 Ft 3.335 Ft/hó-tól

3.000.000 Ft 10.000 Ft/hó-tól

10.000.000 Ft 33.335 Ft/hó-tól

20.000.000 Ft 66.668 Ft/hó-tól

CÉGEKNEK IS! Bar listásoknak, nyugdíjasoknak!

¹⁸ Vj/057-077/2011. sz. irat, Vj/057-083/2011. sz. irat 1. melléklet

¹⁹ Vj/057/075/2011. sz. irat

²⁰ Vj/057-079/2011. sz. irat

²¹ Vj/057-071/2011., sz. irat

²² A Bors c. napilap kiadója 2011. október 24-től a Kurens Press Media Kft. (1015 Budapest, Hattyú u. 14.)

²³ Vj-057-013/2011. sz, Vj-057-033/2011. sz. iratok

Lehetőség költségmentes előtörlesztésre!

Cím: 1065 Budapest, Révay u. 3.

Ingyenes zöld szám: 06-80/205-210

Fix törlesztőrészlet

Tel.: 06-1/269-3695, 06-1/269-1026,

06-1/269-1580, 06-1/269-3087, 06-30/698-8757, 06-30/721-9343, 06-30/721-8514,

06-30/698-8542, 06-30/721-9790,

06-30/721-9856

Szombaton is nyitva!

Vásárlói csoport rendszer.

Részletes tájékoztatás irodánkban. Nem bankhitel!

Az előbbi hirdetés egyes változataiban a telefonos elérhetőségekben látható eltérés és/vagy a *vásárlói csoport rendszer* helyett a *fogyasztói csoport rendszer* szerepel.

Az a) hirdetés 2011. március 7. és 2011. április 5. közötti időszakban került megjelenítésre a Metropolban.

b) *Velünk megvalósíthatja álmait*

1.000.000 Ft 3.335 Ft/hó-tól

3.000.000 Ft 10.000 Ft/hó-tól

10.000.000 Ft 33.335 Ft/hó-tól

20.000.000 Ft 66.668 Ft/hó-tól

CÉGEKNEK IS! Bar listásoknak, nyugdíjasoknak!

Lehetőség költségmentes előtörlesztésre!

Cím: 1065 Budapest, Révay u. 3.

Ingyenes, zöld szám: 06-80/205-210

Fix törlesztőrészlet

Tel.: 06-1/269-3695, 06-1/269-1026,

06-1/269-1580, 06-1/269-3087, 06-30/698-8757, 06-30/721-9343, 06-30/721-8514,

06-30/698-8542, 06-30/721-9790, 06-30/721-9856

Szombaton is nyitva!

Részletes tájékoztatás irodánkban. Nem bankhitel!

A főszöveghez képest elfordítva, a hirdetés oldalán, szinte olvashatatlanul apró betűkkel a következő szöveg van feltüntetve: „*Fogyasztói csoport rendszer*”.

A b) hirdetésnek egy másik változatában az „*Ingyenes, zöld szám: 06-80/205-210*” helyett „*Kedvezményesen hívható kék számunk: 06-40/201-038*” szerepel, illetve a hirdetés alsó részén található a felhívás, miszerint: „*Vásárlói csoport rendszer*”, egyéb eltérés nem látható.

Az előbbi b) típusú hirdetések 2011. április 6. és 2011. június 28. közötti időszakban kerültek megjelenítésre a Metropolisban.

c) *Itt a megoldás!*

Akció!

Bar listásoknak, nyugdíjasoknak, CÉGEKNEK is! Előtörlesztés lehetséges!

1.000.000 Ft 3.334 Ft/hó-tól

5.000.000 Ft 16.667 Ft/hó-tól

10.000.000 Ft 33.334 Ft/hó-tól

20.000.000 Ft 66.668 Ft/hó-tól

Cím: 1065 Budapest, Révay u. 3.

Tel.: 06-30/721-9790, 06-30/698-8758, 06-30/698-8542, 06-30/721-9856,

06-30/721-9343, 06-30/721-8514, 06-1/269-33695,

06-1/269-1026, 06-1/269-1580, 06-1/269-3087

Szombaton is nyitva 9-12 óráig.

Az előbbi hirdetés egyes változataiban a fentiekén kívül feltüntetésre került a „zöld szám/ingyenesen hívható zöld szám: 06-80/205-2010” elérhetőség is.

A főszöveghez képest elfordítva, a hirdetés oldalán, szinte olvashatatlanul apró betűkkel a következő szöveg van feltüntetve: „Fogyasztói csoport rendszer. Részletes tájékoztatás irodánkban.”

Az előbbi hirdetés 2011. március 8. és 2011. április 5. között jelent meg a Borsban.

d) *Itt a megoldás anyagi gondjaira!*

Fix törlesztőrészlet!

Akció!

Bar listásoknak, nyugdíjasoknak, CÉGEKNEK is! Előtörlesztés lehetséges!

1.000.000 Ft 3.334 Ft/hó-tól

5.000.000 Ft 16.667 Ft/hó-tól

10.000.000 Ft 33.334 Ft/hó-tól

20.000.000 Ft 66.668 Ft/hó-tól

Cím: 1065 Budapest, Révay u. 3.

Tel.: 06-1/269-3695, 06-1/269-1026, 06-1/269-1580,

06-1/269-3087, 06-30/721-9790, 06-30/698-8758,

06-30/698-8542, 06-30/721-9856,

06-30/721-9343, 06-30/721-8514.

Kedvezményesen hívható kék szám: 06-40/201-038

Szombaton is nyitva 9-12 óráig.

A főszöveghez képest elfordítva, a hirdetés oldalán, szinte olvashatatlanul apró betűkkel a következő szöveg van feltüntetve: „*Fogyasztói csoport rendszer. Részletes tájékoztatás irodánkban.*”

Az előbbi hirdetés 2011. április 7. és 2011. június 2. között jelent meg a Borsban.

VI.

Az eljárás alá vont álláspontja

37. Az eljárás alá vont a vizsgált magatartással kapcsolatos érdemi védekezést, álláspontot nem terjesztett elő.

VII.

Jogi háttér

38. Az Fttv. 1. §-ának (1) bekezdése értelmében az Fttv. állapítja meg az áruhoz kapcsolódó, a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, annak során és azt követően a fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra, valamint az ilyen kereskedelmi gyakorlat tekintetében alkalmazott magatartási kódexekre vonatkozó követelményeket, és az azok megsértésével szembeni eljárás szabályait. Ugyanezen cikk (2) bekezdése szerint a törvény hatálya arra a kereskedelmi gyakorlatra terjed ki, amely a Magyar Köztársaság területén valósul meg, továbbá arra is, amely a Magyar Köztársaság területén bárkit fogyasztóként érint.
39. Az Fttv. 2. §-a szerint
- a) fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy,
 - c) az Fttv. alkalmazásában áru minden birtokba vehető forgalomképes ingó dolog – ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket – (a továbbiakban együtt: termék), az ingatlan, a szolgáltatás, továbbá a vagyoni értékű jog,
 - d) a kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenysége vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja,
 - h) az ügyleti döntés a fogyasztó arra vonatkozó döntése, hogy kössön-e, illetve hogyan és milyen feltételek mellett kössön szerződést, továbbá hogy gyakorolja-e valamely jogát az áruval kapcsolatban.
40. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése alapján tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. A (3) bekezdés alapján a (2) bekezdés értelmében tisztességtelen különösen az a kereskedelmi gyakorlat, amely megtévesztő (6. § és 7. §) vagy agresszív (8. §).
41. Az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdése értelmében a kereskedelmi gyakorlat megítélése során az olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el, figyelembe véve az adott kereskedelmi gyakorlat illetve áru nyelvi, kulturális és szociális

- vonatkozásait is. Ha a kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók egy meghatározott csoportjára irányul, az adott csoport tagjaira általánosan jellemző magatartást kell figyelembe venni. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint, ha a kereskedelmi gyakorlat csak a fogyasztóknak egy, az adott gyakorlat vagy az annak alapjául szolgáló áru vonatkozásában koruk, hiszékenységük, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt különösen kiszolgáltatott, egyértelműen azonosítható csoportja magatartásának torzítására alkalmas, és ez a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója által ésszerűen előre látható, a gyakorlatot az érintett csoport tagjaira általánosan jellemző magatartás szempontjából kell értékelni.
42. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése szerint megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény – figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas:
- a) az áru létezése, természete, figyelembe véve a termék megnevezésére vonatkozó jogszabályi előírásokat is,
 - b) az áru lényeges jellemzői, így különösen
 - bd) előállításának vagy szolgáltatásának módja és időpontja,
 - bg) az adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei,
 - bh) veszélyessége, kockázatai,
 - c) az áru ára, illetve díja, az ár, illetve díj megállapításának módja, különleges árkedvezmény vagy árelőny megléte.
43. Az Fttv. 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll. A (2) bekezdés alapján az (1) bekezdés szerinti vállalkozás felel akkor is, ha a kereskedelmi gyakorlatot szerződés alapján más személy valósítja meg a vállalkozás érdekében vagy javára. A (3) bekezdés szerint a (2) bekezdéstől eltérően, a kereskedelmi kommunikáció megjelenítési módjával összefüggő okból eredő jogsértésért az is felel, aki a kereskedelmi kommunikációt az arra alkalmas eszközök segítségével megismerhetővé teszi, valamint aki önálló gazdasági tevékenysége körében a kereskedelmi kommunikációt megalkotja vagy ezzel összefüggésben egyéb szolgáltatást nyújt, kivéve, ha a jogsértés az (1) bekezdés szerinti vállalkozás utasításának végrehajtásából ered. Az ilyen jogsértő kereskedelmi gyakorlattal okozott kárért e személyek az (1) bekezdés szerinti vállalkozással egyetemlegesen felelnek.
44. Az Fttv. 14. §-a alapján a vállalkozás – az eljáró hatóság felhívására – a kereskedelmi gyakorlat részét képező tényállítás valóságát igazolni köteles. Ha a vállalkozás nem tesz eleget ennek a kötelezettségnek, úgy kell tekinteni, hogy a tényállítás nem felelt meg a valóságnak. Erre a vállalkozást a hatóság felhívásában figyelmeztetni kell.
45. Az Fttv. 19. §-ának c) pontja alapján a Gazdasági Versenyhivatal a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapítására irányuló versenyfelügyeleti eljárásában a Tpv. rendelkezéseit alkalmazza, az Fttv.-ben meghatározott eltérésekkel.
46. A Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján az eljáró versenytanács határozatában megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, illetve f) pontja értelmében megtilthatja a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását.

47. Az eljáró versenytanács a Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Tpv., illetve az Fttv. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A (2) bekezdés szerint, ha az (1) bekezdés szerinti vállalkozásoknak, illetve vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételéről nem áll rendelkezésre hitelesnek tekinthető információ, a bírság maximumának meghatározásakor az utolsó hitelesen lezárt üzleti év árbevétele az irányadó. A (3) bekezdés rögzíti, hogy a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

VIII.

A Versenytanács jogi értékelése

A Versenytanács és a bíróságok joggyakorlata

48. Általános követelményként fogalmazódik meg, hogy a vállalkozásnak a fogyasztók irányában tanúsított kereskedelmi gyakorlata feleljen meg a tisztesség követelményének, a jogszabályi előírásoknak.
49. Az elmúlt években a GVH több eljárást folytatott fogyasztói csoportokat szervező vállalkozásokkal szemben, megállapítva, hogy a vállalkozások a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsítottak.²⁴ Az eljáró versenytanács (a továbbiakban: Versenytanács) határozataival szemben benyújtott kereseteket a bíróságok elutasították.
50. A GVH által a fogyasztói csoportokat szervező, működtető vállalkozásokkal szemben korábban lefolytatott eljárásokban megszületett határozatok bírósági felülvizsgálata során hozott ítéletekben a bíróságok világos, egyértelmű megállapításokat tettek a fogyasztói csoportokat szervező, kezelő vállalkozások kereskedelmi kommunikációival összefüggésben.²⁵
51. Az ítéletekben foglaltak alapján a Versenytanács kiemeli, hogy a jogi szabályozás azt a kötelezettséget rója a vállalkozásokra, hogy az adott szolgáltatás kereskedelmi kommunikációja igaz, pontos és valóságos legyen, valós képet adjon a szolgáltatásról. Jogilag tilalmazott, hogy a kereskedelmi kommunikáció (így pl. a reklám) akár a termék

²⁴ Vj-1/2005., Vj-149/2005., Vj-150/2005., Vj-183/2005., Vj-207/2005., Vj-163/2007., Vj-115/2008., Vj-111/2009., Vj-132/2009., Vj-13/2010., Vj-18/2010.

²⁵ A Vj-1/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.673/2005/5. számú és a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.707/2006/7. számú ítéletét; a Vj-149/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.275/2006/7. számú ítéletét; a Vj-150/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.843/2006/6. számú ítéletét; a Vj-183/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.243/2006/9. számú és a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.223/2008/7. számú ítéletét; a Vj-207/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 11.K.33.078/2006/10. számú és a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.124/2007/6. számú ítéletét; a Vj-163/2007. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 2.K.33.174/2008/7. számú és a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.097/2009/5. számú ítéletét; a Vj-13/2010. számú ügy kapcsán a Fővárosi Törvényszék 2.K.34.217/2010/6. számú ítéletét.

egésze, akár lényeges tulajdonsága kapcsán olyan hamis képet adjon a fogyasztó számára, amely őt megtévesztheti. Ha a vállalkozás reklámjában bármiféle tényközlésbe bocsátkozik, akkor annak a fogyasztói döntést megalapozó lényeges információkat valóság-hű módon kell tartalmaznia. Ilyenkor elsődlegesen a vállalkozásé a felelősség, hogy a reklám terjedelmi korlátai között meghatározza a tájékozott fogyasztói döntés meghozatalához elengedhetetlenül szükséges minimális információk körét. A joggyakorlat által megkövetelt teljes körű tájékoztatást nyújtó reklám fogalma a reklámozott szolgáltatás lényeges (különösen a fogyasztók számára más hasonló szolgáltatásokhoz vagy szolgáltatáshoz képest előnytelen) tulajdonságainak megjelenítésére vonatkozik, azzal, hogy a kereskedelmi kommunikáció kapcsán figyelemmel kell lenni a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges azon feltételek ismertetésére, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a reklámokban közzétettek megfelelő értelmezéséhez.

52. Az ítéletek kiemelik továbbá, hogy minden olyan reklámmal szemben, amely bármilyen módon a pénzhez jutás ígéretével kecsegtet, egy magasabb elvárhatósági szint fogalmazódik meg a reklámozott szolgáltatás bizalmi jellege miatt. Ezen esetekben a hitelesség, a pontosság kiemelkedő szerepet kap. A fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos reklámok címzettjei az átlagos fogyasztótól eltérő, hátrányosabb helyzetüknél fogva a hitelintézetek banki szolgáltatásából nem részesülő, abból kirekesztett, rászoruló fogyasztók (BAR-listások, nyugdíjasok stb.), akik az átlagnál jóval kiszolgáltatottabb helyzetben vannak, hiszen az átlagfogyasztókhoz képest nehezebben vagy nem is jutnak hitelhez, így különösen érzékenyen reagálnak a hitelezéssel kapcsolatos lehetőségeket felvázoló reklámokra. Az ezen rászoruló fogyasztói kört érintő tájékoztatástól alapvetően elvárható követelmény a teljes körű, valamint a szolgáltatás értelmezéséhez elengedhetetlen adatok közlése.
53. A következetes bírói gyakorlat alapján a fogyasztói csoportok kapcsán lényeges körülménynek minősül, hogy az adott szolgáltatás nyújtására „belső hitelezéssel” (a tagok befizetéseiből) kerül sor, amely tovább növeli a fogyasztói várakozások teljesülésének bizonytalanságát, valamint a szerencseelem léte, és az a körülmény, hogy a fogyasztó nem a szerződéskötéskor, hanem később, akár évek múltán juthat a vásárlási joghoz és azáltal a megszerezni kívánt dologhoz. A bírói gyakorlat a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos reklámokkal szemben elvárásként támasztja, hogy a reklám kiterjedjen a sajátos vásárlási társulás lényeges elemeire, sajátosságaira, abból megismerhető legyen a konstrukció egyedisége, többek között az előtakarékosági jelleg. Jogsértő, ha a reklámban felvázolt tevékenység a használt szavak és kifejezések hétköznapi életben elfogadott jelentése alapján egy lényeges tulajdonságaiban eltérő szolgáltatással, a hitelnyújtással azonosítható. E tekintetben a reklám jogsértő jellegét nem szünteti meg, hogy abban közzétételre kerülnek olyan kitételek, mint például „Nem kap hitelt?”, „Nehezen teljesíthető banki feltételek”, „Van más megoldás”, mivel a fogyasztó a reklám egésze alapján arról győződhetett meg, hogy a kívánt pénzösszeghez azonnal hozzájuthat.
54. A bíróságok által megerősített joggyakorlat szerint a fogyasztói csoportok működtetői nem védekezhetnek megalapozottan azzal, hogy a reklámot a teljes tájékoztatási folyamat részeként kell vizsgálni, a kapcsolatfelvételt követően a fogyasztók, ügyfelek teljes körű tájékoztatást kapnak. Nemcsak a teljes információs folyamat végeredményének, hanem annak minden elemének, és különösen a – termék igénybevételére vonatkozó vásárlási hajlandóság növelését, vagyis a fogyasztónak a még meg nem lévő konkrét szerződési akaratának kialakítását célzó – reklámnak is korrektnek kell lennie. Ha ez a védekezés elfogadást nyerne, az azt is eredményezhetné, hogy amennyiben egy termékről vagy szolgáltatásról telefonos vagy személyes megbeszélés során pontos tájékoztatás kapható, akkor az azt megelőző reklámban bármi következmények nélkül állítható lenne. A reklám jogsértő jellege tehát akkor is

megállapítható, ha a fogyasztónak utóbb módja van a teljes körű, valós információ megismerésére (vagyis adott esetben akkor is, ha a vállalkozás a szerződni kívánó fogyasztók felé a külön jogszabályokban foglalt tájékoztatási kötelezettségeinek eleget tesz), a reklám közzétételével a jogsértés megvalósult.

55. A fentiekre is figyelemmel a Versenytanács a jelen eljárásban vizsgált kereskedelmi gyakorlattal kapcsolatban az alábbi megállapításokat teszi.
56. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat értékelése kapcsán a Versenytanács előrebocsátja, hogy az ügyindító végzésben foglaltaknak megfelelően a jelen eljárás a fogyasztókat érintő kereskedelmi kommunikációknak az Fttv. rendelkezései alapján történő vizsgálatára terjedt ki, így a Versenytanács döntése is e körben tartalmaz megállapításokat. Tekintettel arra, hogy az eljáró versenytanács az eljárást a szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatásokra vonatkozó részében megszüntette (ld. 4. pont), így jelen határozatban a nyomtatott sajtóban megjelent hirdetések útján megvalósított kereskedelmi gyakorlatot értékeli. A Versenytanács rögzíti továbbá, hogy a jelen eljárás célja nem a fogyasztói csoportok működésének, hasznosságának megítélése, hanem az eljárás alá vontnak fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos tájékoztatási gyakorlatának értékelése.

Kereskedelmi gyakorlat

57. Az Fttv. alkalmazásának körében – figyelemmel az Fttv. 2. §-ának d) és e) pontjában foglaltakra – a vállalkozások kereskedelmi gyakorlata nem korlátozódik a reklámok közzétételére, a marketingtevékenységre, hanem az magában foglal minden, az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartást, s így minden olyan információközlést is, amely közvetlen összefüggésben van a vállalkozás önálló foglalkozásával vagy gazdasági tevékenységével.
58. Mint azt a bírói gyakorlat²⁶ is megerősíti, az Fttv. 2. §-ának d) pontjában felsoroltak egymással nem állnak konjunktív viszonyban, ezért azok bármelyike kereskedelmi gyakorlatnak minősül. Eszerint tehát az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló reklám, de a marketingtevékenység és az egyéb kereskedelmi kommunikáció is a vállalkozás kereskedelmi gyakorlatának minősül. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat megállapításának nem feltétele a vállalkozás valamennyi kommunikációjának együttes vizsgálata. Adott esetben tehát egyetlen reklám, egyetlen információközlés is lehet kereskedelmi gyakorlat, amellyel a vállalkozás megsértheti az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdését.
59. Ennek megfelelően az Fttv. alapján kereskedelmi gyakorlatként értékelhetők a reklámok, így az eljárás alá vont esetében a különböző nyomtatott sajtótermékekben, részben országos terjesztésű napilapban elhelyezett hirdetések.

A kereskedelmi gyakorlat címzettjei

60. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat címzettjei – elsődlegesen – a reklámokban külön is nevesített azon fogyasztók, akik a pénzügyi intézmények banki, pénzügyi szolgáltatásából nem részesülnek, jövedelmi szerkezetük, életkoruk stb. okán a bankok által támasztott hitelfeltételeknek nem felelnek meg (pl. „Bar-listásoknak is,

²⁶ Lásd a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.546/2010/6. számú ítéletét.

Nyugdíjasoknak is!”), illetve azok, akik pénzügyi nehézségekkel küzdenek (pl. „Itt a megoldás anyagi gondjaira!”). Ezek a fogyasztók az átlagosnál kiszolgáltatottabb, sérülékenyebb helyzetben vannak, hiszen az átlagfogyasztókhöz képest nehezebben vagy nem is jutnak hitelhez, így különösen érzékenyen reagálnak a hitelezéssel kapcsolatos lehetőségeket felvázoló reklámokra. Az eljárás alá vont által alkalmazott kommunikációs eszközök jellegére (országos napilapok) is figyelemmel, a vizsgált kommunikációs eszközök az elsődleges fogyasztói kör mellett ezen körbe nem tartozó fogyasztókat is megcéloztak, illetve elértek, irányukban is pénzügyi megoldást kínálva.

61. Azzal együtt, hogy a fentiek alapján a vizsgált kereskedelmi gyakorlat címzettjei eltérő helyzetben lévő fogyasztók lehetnek, a Versenytanács nem tartotta szükségesnek, hogy tekintetükben külön-külön értékelje a vizsgált gyakorlatot, így annak megítélése során az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel eljáró fogyasztó magatartásából indult ki.
62. A Versenytanács – bíróságok által is megerősített – gyakorlata szerint a reklámok valóságtartalmában fenntartás nélkül megbízó fogyasztó racionális fogyasztónak minősül. Az a fogyasztó is ésszerűen jár el, aki nem kételkedik a reklámok által nyújtott tájékoztatásban, a reklámozó szavahihetőségében, hanem a reklámokat egy ésszerűen költséghatékony tájékozódási folyamatban az üzleti tisztesség követelményének érvényesülésében bízva kezeli. Az ésszerűen eljáró fogyasztótól nem azt kell elvárni, hogy ellenőrizze a reklámokban szereplő információ helytállóságát. A reklámok egyik funkciója éppen az, hogy a vállalkozás és a fogyasztó között meglévő információs aszimmetria feloldására költséghatékony megoldásokat kínáljanak, s a fogyasztó – számára költségmegtakarítást eredményezően – valóságosnak, pontosnak fogadja el a vállalkozás nyújtotta tájékoztatást, történjék az bármilyen formában.

Ügyleti döntés

63. A jogi értékelés szempontjából relevanciával bíró fogyasztói döntés meghozatala egy folyamat, amelynek nemcsak az egészét, hanem egyes szakaszait is védi a jog a maga eszközeivel. Egy fogyasztói döntési folyamat során több ügyleti döntés meghozatalára is sor kerülhet, amelyek mindegyikének meghozatala esetén súlya lehet a vállalkozások által folytatott kereskedelmi gyakorlatoknak. A fogyasztói csoporthoz való csatlakozás, illetve abban való részvétel során a fogyasztó szintén számos ügyleti döntést hoz, pl. szükségletei, pénzügyi lehetőségei alapján a pénzügyi termékek közötti választással, a fogyasztói csoportok szervezői közötti választással, a konstrukció (áru, összeg, futamidő) kiválasztásával, előtörlesztés vállalásával, a szerződéstől való elállással, a szerződés felmondásával stb. Az ügyleti döntés torzítása bekövetkezhet a fogyasztói döntéshozatali folyamat bármely szakaszában, vagyis a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelensége a döntési folyamat egésze során vizsgálható.
64. A fogyasztói döntési folyamat ugyanakkor a fogyasztók figyelmének felkeltését is magában foglalja, és a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen magatartások, kereskedelmi gyakorlatok tilalma már e szakasszal kapcsolatban is érvényesülést kíván, így ez sem történhet tisztességtelen módon. Nemcsak az olyan magatartás jogellenes, amely kizárólagosan meghatározza a fogyasztó döntését, hanem minden olyan magatartás, amely érdemben kihatással van a folyamatra – ideértve a figyelem felkeltését is. Önmagában az a körülmény, hogy a tisztességtelen magatartás, kereskedelmi gyakorlat hatására a fogyasztó felveszi a kapcsolatot a vállalkozással, már kifogásolható, hiszen ennek során a vállalkozás „meggyőzheti” a fogyasztót, „ráveheti” a vállalkozás számára előnyös döntés meghozatalára. Az üzleti-piaci folyamatok igen

lényeges mozzanata a kölcsönös kapcsolatfelvétel, amelynek során mindkét félnek számos alternatíva áll a rendelkezésére a realizáláshoz. Általában jogsértést eredményez, ha ezen kapcsolatfelvétel alapja, elindítója egy tisztességtelen magatartás, kereskedelmi gyakorlat, különösen egy tisztességtelen reklám.

Az értékelés keretei

65. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése szerint tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. Az Fttv. 3. §-ának (2)-(4) bekezdései értelmében egy kereskedelmi gyakorlat három esetben minősülhet tisztességtelennek:
- ha az adott kereskedelmi gyakorlat szerepel az Fttv. mellékletében (az ún. „feketelistán”), vagy
 - ha a kereskedelmi gyakorlat megtévesztő vagy agresszív, teljesítve a 6-8. §-okban szabályozott feltételeket, vagy
 - ha teljesülnek az Fttv. 3. §-ának (2) bekezdésben rögzített feltételek.
66. A szabályozás logikájából (generális-speciális viszony) adódóan mindig azon tényállási elemeket kell vizsgálni, amelyeknek a magatartás különösen megfeleltethető, az általánosabb tényállási elemeket nem, hiszen azokat a jogalkotó megvalósultnak tekinti.
67. A Versenytanács megállapította, hogy a jelen eljárás keretében vizsgált kereskedelmi gyakorlat az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás alapján értékelendő. A Versenytanács gyakorlata szerint ugyanis a megtévesztés 6. § szerinti – aktív – tényállásában értékelendő, ha a kereskedelmi gyakorlat tartalmazza ugyan az érintett áru, szolgáltatás lényeges tulajdonságait, de valótlan/megtévesztő módon, illetve az is, ha a kereskedelmi gyakorlat (nem valós/megtévesztő) üzenete a fogyasztó számára sugallhat bizonyos elemeket, azonban azokat a kereskedelmi gyakorlat ténylegesen nem tartalmazza.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat értékelése

68. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás kapcsán
- egyfelől azt kell vizsgálni, hogy az eljárás alá vont kereskedelmi gyakorlata alkalmas volt-e arra, hogy a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készítse, amelyet egyébként nem hozott volna meg,
 - másfelől azt, hogy az ezen döntés alapjául szolgáló információ megtévesztő volt-e, akként, hogy valótlan információt, vagy valós információt megtévesztésre alkalmas módon tett közzé.

Az üzleti döntés befolyásolására való alkalmasság

69. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése felsorolja azon tényezők körét, amelyek tekintetében a megtévesztésre alkalmasság felmerülhet. Ilyen tényező a szolgáltatás
- természete (6. § (1) bekezdés a) pont),
 - szolgáltatásának módja, időpontja (6. § (1) bekezdés bd) pont),
 - adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei (6. § (1) bekezdés bg) pont),
 - kockázatai (6. § (1) bekezdés bh) pont),

- ára, költségei (6. § (1) bekezdés c) pont).
70. A fogyasztói csoportok jellemzőit (lásd a III. fejezetet) és az eddigi joggyakorlatot (lásd az 49-54. pontokat) figyelembe véve ezen konstrukció kapcsán, így az eljárás alá vont által szervezett fogyasztói csoportok esetében is lényeges körülménynek minősülnek az alábbiak:
- a csoportbeli részvétel keretei, azaz, hogy az adott szolgáltatás nyújtására „belső hitelezéssel”, a tagok befizetéseiből, és nem egy pénzügyi szolgáltató általi hitelnyújtással kerül sor [6. § (1) bekezdés a), bh) pontok];
 - a vásárlói jog megszerzése, azaz, hogy a fogyasztó a havi részletek megfizetése mellett nem meghatározott forintösszeghez, hanem kizárólag vásárlói joghoz juthat [6. § (1) bekezdés bd) pont];
 - az előtakarékosági jelleg, azaz, hogy a fogyasztói csoport egy sajátos részletvételi konstrukció, amelyben a fogyasztó nem a szerződéskötéskor, hanem később, akár évek múltán juthat a vásárlási joghoz, s azáltal a megszerezni kívánt dologhoz [6. § (1) bekezdés bd) pont];
 - a havi részletek tartalma, azaz, hogy a csoportba való belépés, illetve részvétel milyen költségekkel jár, így az, hogy a törlesztőrészlet mellett egyszeri alkalommal regisztrációs díj és havi rendszerességgel megbízási díj is fizetendő [6. § (1) bekezdés c) pont];
 - a „futamidő” tartama, azaz, hogy milyen időtartamra kötött szerződés mellett érhető el adott havi részlet [6. § (1) bekezdés bd), c) pontok].
 - a szerencseelem léte, azaz, hogy a vásárlói joghoz jutást befolyásolja a csoporttagok száma, illetve a további csoporttagok törlesztési és előtörlesztés-vállalási hajlandósága [6. § (1) bekezdés bg), bh) pontok];
 - az előtörlesztés-vállalás lehetősége és költségei, azaz, hogy a „futamidő” letelte előtt vásárlói joghoz kizárólag előtörlesztés vállalása útján juthat a fogyasztó, de az előtörlesztés vállalása - csökkentett vásárlói jog választása esetén - a szerződés tárgyára, a ténylegesen vásárlásra fordítható összeg nagyságára csökkentőleg hat, illetve mind csökkentett vásárlói jog választása, mind tényleges befizetés esetén is felszámításra kerül az előtörlesztésre jutó megbízási díj [6. § (1) bekezdés c) pont].
71. A fogyasztói csoport fenti jellemzői – figyelemmel az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésére – olyan lényeges kategóriaképző tulajdonságnak minősülnek, amelyek ismerete nélkül nem hozható tájékozott ügyleti döntés vagy akár körültekintő összehasonlítás. Ily módon, ha ezekről a lényeges jellemzőkről a reklám megtevesztésre alkalmas módon tájékoztat, az ésszerűen eljáró átlagfogyasztó nincs abban a helyzetben, hogy megalapozott ügyleti döntést hozzon.
72. A vizsgált reklámok elsődleges célcsoportját a nehéz pénzügyi helyzetben lévő, korlátozott hitelképességgel bíró személyek jelentik, akiknek a figyelmét kétség kívül felkeltik az esetleges anyagi gondjaikra megoldást kínáló hirdetések. A hazai lakosság magas szintű érzékenységből, illetve a hitelpiaci mozgásokból kiindulva a reklámokkal elért további – adott esetben pénzügyileg kevésbé kiszolgáltató helyzetben lévő – fogyasztók figyelmét is felkeltik a kedvező, fix havi törlesztőrészletek. Az elérni kívánt fogyasztók szerződéskötésre, de legalábbis a fogyasztói csoport szervezőjével való kapcsolatfelvételre vonatkozó ügyleti döntését tehát jelentős mértékben befolyásolhatta a reklám – még ha utólag esetlegesen tájékoztatták is őket a konstrukció kevésbé kedvező jellemzőiről.
73. A nyomtatott sajtóban megjelent, a jelen eljárásban vizsgált reklámok fogyasztói döntés befolyásolására való alkalmasságát önmagában az a tény is igazolja, hogy az eljárás alá

vont folyamatosan szükségesnek ítélte a reklámok közzétételét, hiszen a leendő ügyfelei számára ez jelenti a kapcsolatfelvétel alapját.

Megtévesztés

74. A Versenytanács megállapította, hogy a vizsgált reklámokban az érintett szolgáltatásról adott információk alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére.
75. A Versenytanács megítélése szerint a fogyasztók számára a hirdetésekben nem derül ki, hogy az eljárás alá vont kizárólag fogyasztói csoportok szervezésével foglalkozik, és a kínált konstrukcióban nem nyújt kölcsönt. A hirdetések nem szolgálnak egyértelmű információval a fogyasztói csoportok – 70. pontban említett, közismertnek nem tekinthető – lényeges tulajdonságairól.
76. A fogyasztó részére kínált összeg mértékére és a havi törlesztő részletre, továbbá egyes esetekben a fix törlesztésre utaló reklám elolvasásakor a fogyasztó az azokban használt kifejezéseknek a mindennapi életben elfogadott általános jelentése alapján, a reklám összehatása eredményeként arra a következtetésre juthatott, hogy az eljárás alá vont pénzügyi szolgáltatást kínál, és a reklámozott szolgáltatás igénybevétele esetén a fogyasztó azonnal hozzájuthat az általa igényelt összeghez, amelyet ezt követően havonkénti törlesztéssel fizet vissza.
77. Ezt az értelmezést erősítik a reklámokban használt fordulatok („*Itt a megoldás anyagi gondjaira!*”, „*Ha segítségre van szüksége*”, „*Fix Törlesztőrészlet!*”), a reklámok elsődleges címettjeinek megjelölése („*Bar-listásoknak, nyugdíjasoknak!*”), valamint a reklámban növekvő sorba állított forintösszegek és az azokhoz kapcsolódó havi részletfizetési összegek. A reklámok alapján a fogyasztóban fel sem merülhet az az értelmezési lehetőség, hogy fogyasztói csoport révén nem az igényelt pénzügyi összeghez, hanem vásárlói joghoz juthat, és a kívánt dologhoz is csak előtörlesztés-vállalással (a szerencseelem által befolyásoltan), esetleg több év elteltével juthat hozzá. Nem derül ki az sem, hogy az ígért pénzügyi összeghez (pontosabban: vásárlói joghoz nyújtott támogatáshoz) a tagok befizetéseire – egyfajta belső hitelezésre – van szükség, ennek következtében, még előtörlesztés vállalása esetén is a vásárlói joghoz jutás időpontját a rendelkezésre álló közös csoportalap mértéke – azaz a csoporttagok száma és más csoporttagok fizetési hajlandósága – befolyásolja.
78. A fenti értékelést, ily módon a reklámok jogsértő jellegét nem befolyásolja, hogy egyes esetekben szerepelt bennük annak közlése, „*nem bankhitel*”. Önmagában ennek a reklámokban való szerepeltetése nem változtat azon, hogy a fogyasztó a reklám egésze alapján arról kapott tájékoztatást, hogy a kívánt pénzügyi összeghez azonnal hozzájuthat, s nem kapott reális tájékoztatást a szolgáltatás tényleges természetéről. Hasonlóan nem alkalmas a reklám fő üzenetének módosítására, a fogyasztóknak a szolgáltatás valódi tartalmáról való tényleges tájékoztatására a „*fogyasztói csoport rendszer*” vagy „*vásárlói csoport rendszer*” kifejezés feltüntetése. Önmagában ez a fordulat nem utal megfelelő módon a mögöttes szolgáltatás és konstrukció mivoltára, illetve a reklámban való szerepeltetése nem változtat azon, hogy a fogyasztó a reklám egésze alapján nem kap reális tájékoztatást a szolgáltatás tényleges természetéről, valamint, hogy a reklám összehatásában azt az üzenetet közvetíti a fogyasztó számára, hogy a reklámozott szolgáltatás a banki hitelfelvétellel egyenértékű alternatívát kínál.
79. Egyes reklámok tartalmazták a „*részletes tájékoztatás irodánkban*” kitételt, azonban önmagában ennek a fordulatnak a reklámban való szerepeltetése, illetve egy, a fogyasztói döntési folyamat egy későbbi szakaszában adott további tájékoztatás nem szünteti meg a reklámok jogsértő jellegét.

80. A fentiekén túl nem felel meg a valóságnak az az állítás sem, hogy a reklámokban feltüntetett – „-tól” toldalékkal ellátott – havi részletek ellenében az ott szereplő szerződéses összeghez, illetve ilyen értékű vásárlói joghoz juthatna a fogyasztó.
81. Egyfelől, a csoporttag előtörlesztés vállalása mellett juthat hozzá a vásárlói joghoz, azonban előtörlesztés vállalása esetén megváltozik a szerződés tárgya, az előtörlesztés összege a vásárlói jog összegét csökkenti, amennyiben a megbízott - választása szerint - a csökkentett vásárlói jog átvételét választja. Ennek következtében az előtörlesztést vállaló számára a vásárlói jog elnyerését követően a vásárlói jog értéke nem a tájékoztatások szerint alakul. Ilyen összefüggésben a hirdetésekben szereplő „*költségmentes előtörlesztésre*” történő hivatkozás sem helytálló. Az előtörlesztés-vállalás ugyan külön díjjal, költséggel nem jár, azonban az a fogyasztói csoport sajátosságainál fogva nem a szerződéses összeg hamarabbi visszafizetéséhez, hanem az ahhoz való korábbi hozzájutáshoz (vásárlói jog megnyíltához) kapcsolódik, továbbá a fent bemutatottaknak megfelelően az előtörlesztés-vállalás a fogyasztó számára azzal a következménnyel („költséggel”) jár, hogy a megszerzhető vásárlói jog értéke jelentősen csökken a dolog árához képest.
82. Másfelől, a valóságban a fogyasztónak a havi törlesztőrészleten túl még havi megbízási díjat és egyszeri regisztrációs díjat is fizetnie kell, amelyek figyelembevételével a reklámban szereplő összegek akkor sem lennének valóságosak, ha azok megfizetése révén hozzá lehetne jutni a reklámban szereplő milliós összegekhez. Az egyes reklámokban feltüntetett „-tól” jelölésből a fogyasztó arra következtethet, hogy – a banki hiteltermékekhez hasonlóan – a leghosszabb futamidő esetén kell ezt az összeget megfizetnie, és nem arra, hogy a szerződéses összeg arányában – a „futamidőtől” függően változó mértékben²⁷ – meghatározott, szintén havi összegekre lebontott megbízási díj terheli a törlesztést.
83. Mindezek alapján a Versenytanács megállapította, hogy a nyomtatott sajtóban megjelent reklámok alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére. Mint arra a Versenytanács fentebb már utalt (ld. az 54. pont), az a körülmény, hogy a fogyasztónak utóbb – pl. az eljárás alá vont által szóban adott tájékoztatás alapján – esetlegesen módja van a reklámmal érintett áru, szolgáltatás lényeges jellemzőire vonatkozó teljes körű, valós információ megismerésére, a kapcsolatfelvétel alapjául szolgáló reklám jogsértő jellegének megállapítását nem érinti. A különböző kommunikációs eszközök útján adott tájékoztatásoknak ugyanis önmagukban kell egyértelműnek, hitelesnek, igaznak és pontosnak lenniük; a szerződéskötést megelőző pontos tájékoztatás legfeljebb a bírság mértékét enyhítő körülménynek minősülhet.

Felelősség a kereskedelmi gyakorlatért

84. Az Fttv. – a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatti felelősségről rendelkező – 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll.
85. A Versenytanács megállapította, hogy a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru (szolgáltatás) értékesítése, eladásának ösztönzése az eljárás alá vontnak közvetlenül érdekében állt, mivel a csoporttagokkal kötött szerződések utáni regisztrációs díjból és a megbízási díjakból – mint a fogyasztói csoport szervezőjének – bevétele keletkezett.

²⁷ Ez elérheti akár a 45%-ot is (vö. 28. pont).

86. Mindezek alapján a vizsgált kereskedelmi gyakorlatokért az Fttv. alapján az eljárás alá vont felelősséggel tartozik.

Összegzés

87. Mindezekre figyelemmel az eljárás alá vont fogyasztói csoportokkal kapcsolatos, nyomtatott sajtóban megjelent reklámjaival kapcsolatban a Versenytanács megállapítja, hogy az eljárás alá vont 2011. március 7. és 2011. június 28. között a Metropol c. napilapban, illetve a Bors c. napilapban megjelentetett hirdetések vonatkozásában fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, mivel megsértette az Fttv. 3. §-a (1) bekezdésében írt tilalmat, figyelemmel az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésének a), bd), bg), bh) és c) pontjaiban foglaltakra.
88. A jogsértés Tptv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján történő megállapításán túlmenően a Versenytanács a Tptv. 77. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján megtiltja a nyomtatott sajtóban megjelentetett jogsértő kereskedelmi kommunikációk alkalmazásával megvalósuló magatartás további folytatását, a jelen döntés kézhezvételétől számított 15 nap elteltével.
89. A fentiek mellett a Versenytanács a Tptv. 78. §-ának (1) bekezdése alapján bírság kiszabását látta indokoltnak az eljárás alá vonttal szemben. A bírság mértékének meghatározásával kapcsolatban kialakult versenytanácsi gyakorlatot a GVH Elnökének és a Versenytanács Elnökének 1/2007. számú Közleménye (a továbbiakban: Közlemény) foglalja össze. A Közlemény a Kúria (korábbi elnevezéssel: Legfelsőbb Bíróság) megközelítését figyelembe véve kiemeli, hogy a bírság kiszabásának célja az, hogy a vállalkozásokat visszatartsa a tisztességtelen piaci magatartástól, és egyúttal megteremtse a gazdasági verseny tisztességét. Ez a cél pedig csak olyan mértékű bírsággal valósítható meg, amely a versenyjogsértést megvalósító vállalkozásnak arányos, de érezhető megterhelést jelentő anyagi hátrányt okoz, s olyan összegű, amely az eljárás alá vontat és más vállalkozást hasonló magatartástól visszatart. A Versenytanács Közleményben összefoglalt gyakorlata szerint a bírság összegének kiindulópontjául szolgálhat a jogsértő tájékoztatással járó költség, vagy a jogsértéssel érintett piacon realizált időarányos árbevétel, amely mértéket a releváns súlyosító és enyhítő körülmények növelhetnek, illetve csökkenthetnek. Ezt követően szükséges annak mérlegelése, hogy az így kalkulált bírságösszeg összességében alkalmas-e a kívánatos következmények elérésére.
90. A Közleményben foglaltakra figyelemmel a Versenytanács a bírság kiszabása során az eljárás alá vont érintett termékekkel kapcsolatos, a vizsgált időszakra vonatkozó ismertté vált kommunikációinak költségéből²⁸ indult ki.
91. A kiszabandó bírságösszeg vonatkozásában a Versenytanács – a 89. pontban említett szempontokra és a fogyasztói csoportokat szervező vállalkozásokkal szemben lefolytatott eljárásokban követett gyakorlatára figyelemmel – súlyosító körülményként vette figyelembe, hogy
- a jogsértő kereskedelmi kommunikációk közzététele időben elhúzódott (több hónapon át zajlott),
 - az elkövetési mód kapcsán nagyfokú intenzitás állt fenn, a jogsértő reklámok a fogyasztók széles körét érték,
 - a jogsértő magatartással megcélzott, illetve elért fogyasztói kör részben az átlagosnál sérülékenyebb,

²⁸ Vj-057-013/2011. sz, Vj-057-033/2011. sz. iratok

- az érintett szolgáltatás bizalmi jellegűnek minősül,
 - a fogyasztó számára egy hosszú távú jogviszonyt eredményez a fogyasztói csoportba történő belépés, így a kereskedelmi gyakorlat hatása időben elhúzódó,
 - az eljárás alá vont magatartása felróható, nem éri el az adott helyzetben általában elvárható magatartási mércét, nem felel meg a társadalom értékítéletének, különös tekintettel arra, hogy a GVH joggyakorlata e téren már évekkel ezelőtt kikristályosodott, továbbá bíróságok által is megerősítést nyert.
92. Enyhítő körülményként vette figyelembe a Versenytanács, hogy a fogyasztók a szerződés megkötéséig további információkhoz juthattak a fogyasztói csoport működésével kapcsolatban.
93. Végezetül, a fentieknek megfelelően kalkulált bírságösszeget a Versenytanács abból a szempontból is megvizsgálta, hogy az – figyelemmel az ügy összes körülményeire – kellő mértékű elrettentő erőt képvisel-e, illetve hogy nem haladja-e meg a Tpv-t-ben meghatározott törvényi maximumot. Ez utóbbit illetően a Versenytanács az eljárás alá vont 2011. évben elért nettó árbevételére vonatkozó adatszolgáltatást²⁹ vette figyelembe, amely megegyezett a Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat rendszerének adataival.³⁰
94. Mivel a fentiek alapján kalkulált bírságösszeg, figyelemmel az eljárás alá vont ismertté vált (többmillió forint nagyságrendű) hirdetési költségeire, a 91. pontban azonosított számos súlyosító körülményre és a mindössze egyetlen releváns enyhítő körülményre, magasabb volt, mint a 93. pontban hivatkozott nettó árbevételi adat 10%-a, ezért a Versenytanács a versenyfelügyeleti bírság összegét a törvényi maximumban, 3.427.400,- Ft-ban állapította meg.

IX.

Eljárási kérdések

95. Az Fttv. 10. §-ának (3) bekezdése alapján a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a GVH jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.
96. Az Fttv. 11. §-ának (1) bekezdése értelmében a 10. § alkalmazásában a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál – a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével – a következő szempontok irányadóak: a) az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközének jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy b) a jogsértésért felelős vállalkozás mérete a nettó árbevétel nagysága alapján. Az Fttv. 11. §-ának (2) bekezdése szerint a gazdasági verseny érdemi érintettsége minden egyéb körülményre tekintet nélkül fennáll, ha b) a kereskedelmi gyakorlat országos terjesztésű időszakos lap vagy legalább három megében terjesztett napilap útján valósul meg.
97. A fentiekre tekintettel a Versenytanács megállapította a GVH hatáskörének jelen ügybeni fennálltát, figyelemmel arra, hogy az eljárás alá vont által folytatott kereskedelmi gyakorlat részben országos terjesztésű napilap útján valósult meg, így alkalmas volt a gazdasági verseny érdemi befolyásolására.

²⁹ Vj/057-082/2011. sz. irat

³⁰ Vj/057-95/2011. sz. irat

98. A Tpvt. 74. §-ának (1) bekezdése értelmében az eljáró versenytanács tárgyalást tart, ha azt az ügyfél kéri, vagy az eljáró versenytanács szükségesnek tartja. Az eljáró versenytanács az előzetes álláspont megküldésével egyidejűleg nyilatkozattételre hívja fel az ügyfelet arról, hogy kéri-e tárgyalás tartását. A tárgyalás napját úgy kell meghatározni, hogy az ügyfélnek módjában álljon a tárgyalásra felkészülni. A Versenytanács a Tpvt. előírásainak megfelelően megküldte az eljárás alá vont képviselője részére előzetes álláspontját, s felhívta az ügyfelet, nyilatkozzon arról, kéri-e tárgyalás tartását. A tértivevény tanúsága szerint a küldeményt az eljárás alá vont nem kereste. A Ket. 79. §-a (2) bekezdésének értelmében, ha az irat a hatósághoz „nem kereste” jelzéssel érkezik vissza, az iratot – az ellenkező bizonyításig – a postai kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni. Erre tekintettel a kézbesítési vélelem beálltáról a Versenytanács a Ket. 79. §-ának (3) bekezdése szerint értesítette az eljárás alá vontat. Az eljárás alá vont a kézbesítési vélelem beálltáról történő tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet nem terjesztett elő. Mivel az eljárás alá vont képviselője a tárgyalás tartására vonatkozó kérelmet sem terjesztett elő, erre tekintettel a Versenytanács döntését tárgyalás mellőzésével hozta meg.
99. A bírságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 110. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint a keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, az ügyfél azonban a keresetlevélben a döntés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a Versenytanács nem foganatosíthatja.
100. A Ket. 171. §-ának (4) bekezdése értelmében a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény és egyes kapcsolódó törvények, valamint a miniszteri hatósági hatáskörök felülvizsgálatával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CLXXIV. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 46. §-ával megállapított VIII. fejezetét kell alkalmazni az e rendelkezés hatálybalépésekor (2012. február 1.) még meg nem indult végrehajtási eljárásokra is. Ennek alapján a jelen eljárásban alkalmazható a Ket. 2012. február 1-je óta hatályos 140. §-a is, amelynek (1) bekezdése értelmében a végrehajtást megindító hatóság vagy a bíróság függesztheti fel a végrehajtást. A Ket. 140. §-ának (3) bekezdése szerint a végrehajtást megindító hatóság a kötelezett kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha a kötelezett a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és a kötelezettet a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották eljárási bírsággal.
101. A Ket. 132. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótléket köteles fizetni. A (2) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Ennek ellentételezéseként a Tpvt. 83. §-ának (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az eljáró versenytanács határozata jogszabályt sértett és ennek következtében az ügyfélnek igénye keletkezik a bírság visszatérítésére, a visszatérítendő összeg után a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres összegének megfelelő kamatot is meg kell téríteni.
102. A bírságnak a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételei számlájára javára történő befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő: az eljárás alá vont neve, a versenyfelügyeleti eljárás száma, a befizetés jogcíme (bírság).
103. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását. E tekintetben a Tpvt. 95/B. § (3) bekezdése alapján

a Módtv. 20-22. §-ával megállapított, 2012. február 1-jétől hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni a hatálybalépéskor még meg nem indult végrehajtási eljárásokra is. Mindezek alapján a Versenytanács tájékoztatja a kötelezettet, hogy a teljesítési határidőben meg nem fizetett bírság, valamint a meg nem fizetett késedelmi pótlék behajtása iránt a Tpv. 90/A. §-ának (1) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal a végrehajtási eljárás megindítását követően haladéktalanul megkeresi az adóhatóságot.

104. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpv. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2012. szeptember 6.

Pál Tamás s.k.
előadó versenytanács tag

dr. Miskolczi Bodnár Péter s.k.
versenytanács tag

Váczai Nóra s.k.
versenytanács tag